

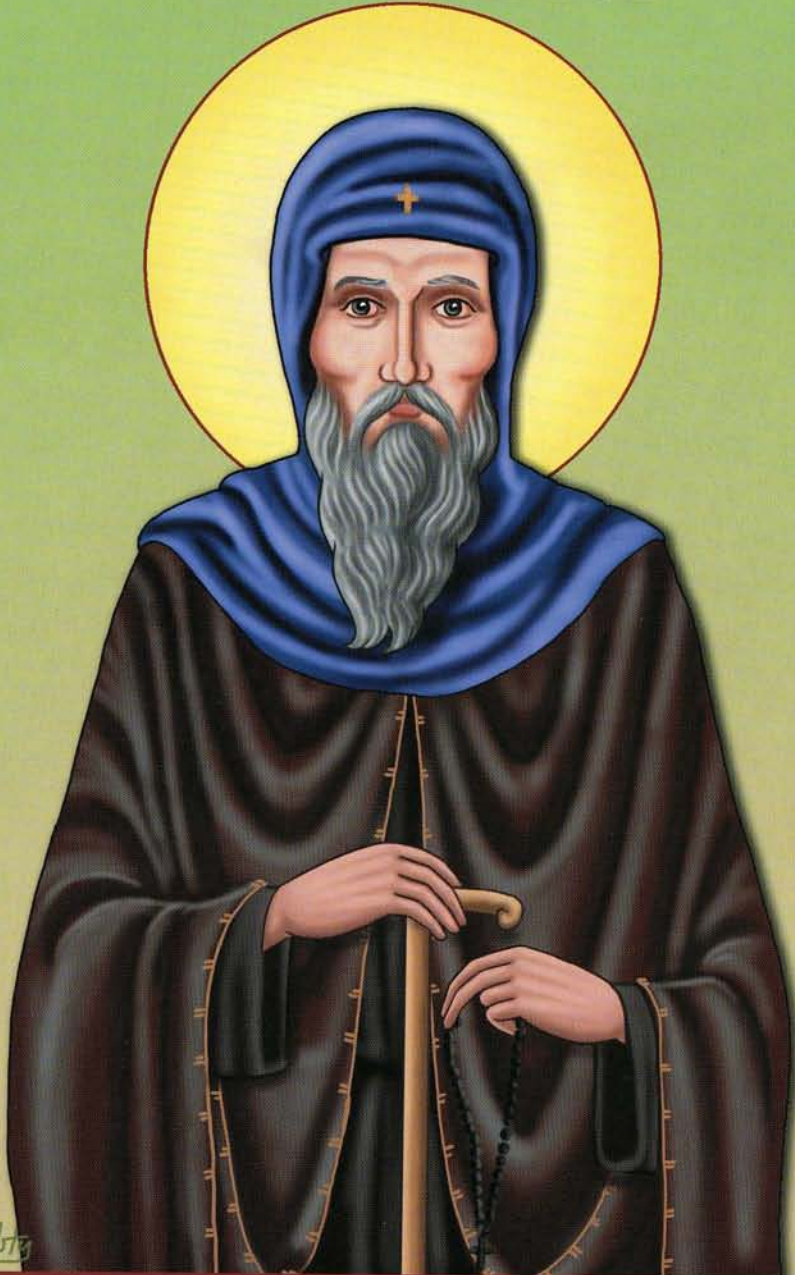

Ἀπολυτίκιο
Ἦχος γ'. Θείας πίστεως

Θείας πίστεως, διδασκαλία, κατεκόσμησας,
τήν Ἐκκλησίαν, ζηλωτής τῶν Ἀποστόλων γε-
νόμενος· σύ γάρ τῇ θεῖα ἀγάπῃ πτερούμενος,
Εὐαγγελίου τόν λόγον διέσπειρας· Κοσμά ἔνδο-
ξε, Χριστόν τόν Θεόν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν
τό μέγα ἔλεος.

Ε. Γουριώτα

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ
Ο ΑΙΤΩΛΟΣ

Ε. Γουρλιώτης

Ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός

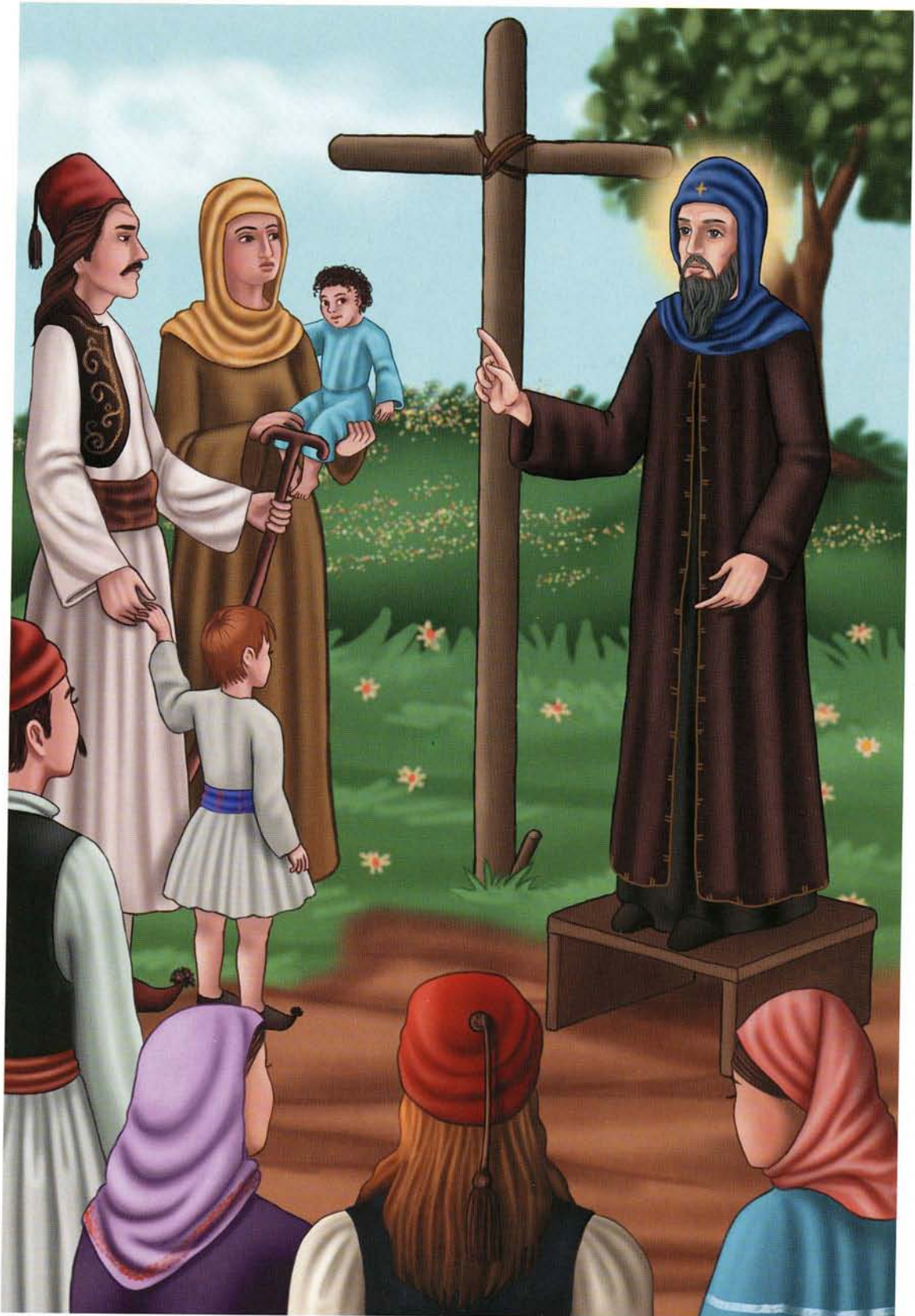
Ο Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, γεννήθηκε τό 1714, στό χωριό Μέγα Δένδρο, στή Τριχωνίδα τῆς Αἰτωλίας. Οἱ γονεῖς του ἦταν εὐσεβεῖς ἄνθρωποι καί γιά ἐπάγγελμά τους εἶχαν τήν ὑφαντική τέχνη. Ἄρχικά, τό ὄνομα τοῦ Ἁγίου ἦταν Κώνστας καί εἶχε ἄλλον ἕναν ἀδελφό, πού ἀργότερα ἔγινε ἱερομόναχος καί λεγόταν Χρῦσανθος. Ὁ Κώνστας ἐργαζόταν ὡς βοσκός καί φύλαγε τά πρόβατα τῶν γονέων του ἢ καθόταν στόν ἀργαλειό τοῦ πατέρα του καί ὕφαινε τσουβάλια γιά νά τά πουλήσει στούς γεωργούς. Ἔτσι, στά πρῶτα 19 χρόνια τῆς ζωῆς του, δέν μπόρεσε νά πάει σέ σχολεῖο καί ἦταν ἀγράμματος. Ὅμως εἶχε μεγάλο πόθο νά γράφει καί νά διαβάζει, γι' αὐτό ἀποφάσισε ν' ἀφήσει τή δουλειά του καί νά πάει σέ σχολεῖο. Ἐκεῖνον τόν καιρό εἶχε δημιουργηθεῖ ἡ σχολή τοῦ Βατοπεδίου στό Ἅγιον Ὄρος καί ὁ Κώνστας συνέχισε ἐκεῖ τίς σπουδές του κι ἔμαθε τά ἱερά γράμματα. Κατόπιν ἔγινε μοναχός στήν ἱερά μονή Φιλοθέου καί μετονομάστηκε Κοσμᾶς. Ἐζησε ἐκεῖ γιά δεκαεφτά χρόνια, ὑποτασσόμενος στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί ἀποκτώντας πλῆθος ἀρετῶν. Βλέποντας οἱ ἄλλοι μοναχοί τήν πνευματική πρόοδο τοῦ Ἁγίου, τόν παρακάλεσαν νά γίνει ἱερέας, γιά νά ὠφελήσει περισσότερο τό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

Εκεῖνα τὰ χρόνια, ὀλόκληρη ἡ Ἑλλάδα ἦταν ὑποδουλωμένη στοὺς Τούρκους καὶ πολλοὶ ἦταν οἱ Χριστιανοὶ πού ἀναγκάστηκαν νὰ ἐξισλαμιστοῦν, γιὰ νὰ ζήσουν καλύτερα. "Ἄλλοι, ἀπὸ τὴν καταπιεστικὴ ζωὴ κι ἀπὸ τὴ φτώχεια, κατέφυγαν στὰ βουνά κι ἔγιναν κλέφτες καὶ φονιάδες, ἐνῶ πολλοὶ ἔμεναν ἀγράμματοι κι ἔτσι ξεχνοῦσαν τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ μιλοῦσαν μόνο τὴν τουρκικὴ. Αὐτὸ εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα, ἡ ἑλληνικὴ παιδεία καὶ ὁ πολιτισμὸς νὰ χάνονται καὶ καθημερινὰ πολλές περιοχὲς νὰ ἀσπάζονται τὴ μουσουλμανικὴ θρησκεία. Ὁ ἱερομόναχος Κοσμᾶς δὲν ἄντεχε νὰ βλέπει αὐτὴ τὴ δύστυχη κατάσταση τῶν Ἑλλήνων, γι'αὐτό, μέ τὴν εὐλογία τοῦ ἡγούμενου τῆς μονῆς του, πῆγε στὴν Κωνσταντινούπολη κι, ἀφοῦ πῆρε ἄδεια ἱεραποστόλου ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο, ξεκίνησε ὀλομόναχος μέ πολὺ ἀγάπη καὶ ἐνδιαφέρον, νὰ κηρύξει στὸ ἑλληνικὸ ἔθνος. Ἦταν τότε 46 ἐτῶν. Ἀπὸ τότε, ἔκανε τέσσερις περιοδεῖες κι ἐπισκέφτηκε τὴ Βόρεια Ἠπειρο, τὰ νησιά τοῦ Ἰονίου, τὴ Μακεδονία, τὴν Ἠπειρο, τὴν κεντρικὴ Ἑλλάδα, τὴ Θεσσαλία, τὰ Δωδεκάνησα καὶ τίς Κυκλάδες.

Στὴν ἀρχὴν ὁ Ἅγιος, ἔκανε κηρύγματα στὶς ἐκκλησίες τῶν χωριῶν ποὺ ἐπισκεπτόταν, ἀλλὰ στὴ συνέχεια τὰ λόγια του ἔλκυαν τόσο κόσμο ἀπὸ ὅλα τὰ γειτονικά μέρη, ποὺ δὲ χωροῦσαν μέσα στοὺς ναοὺς. Ἔτσι, κατέφευγαν στὴ φύση, ὅπου καί τοὺς δίδασκε. Πρὶν ἀρχίσει νὰ ὀμιλεῖ, ἔφτιαχνε ἕναν μεγάλο ξύλινο Σταυρὸ κι ἀφοῦ τὸν ἔστηνε ὄρθιο, ἀνέβαινε σὲ ἕνα σκαμνὶ γιὰ νὰ τὸν βλέπει ὅλο τὸ πλῆθος, ἐπειδὴ τὸ ἀνάστημά του ἦταν μικρό, καὶ ἄρχιζε νὰ ἐξηγεῖ τὸ Ἅγιο Εὐαγγέλιο στοὺς ἀγράμματους ἀνθρώπους. Ἄλλες φορές, ἀνέβαινε πάνω σὲ δέντρα γιὰ νὰ τὸν ἀκοῦν καλύτερα, γιατί πολλές φορές πάνω ἀπὸ ἕξι χιλιάδες Χριστιανοὶ πῆγαιναν νὰ διδαχτοῦν. Ὁ ἀπλὸς λαός, ποὺ τὸν ἀγαποῦσε, δάνειζε ἄλλος τὴν ἄμαξά του καὶ ἄλλος τὸ γαιῖδουράκι του, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ταξιδεύει ἀπὸ τὸ ἕνα χωριὸ στὸ ἄλλο. Μὲ τὸ Θεῖο λόγο του, ἐνίσχυε τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τοῦ κόσμου καὶ ταυτόχρονα ξυπνοῦσε τὴν ἐθνικὴ του συνείδηση. Πολλοὺς βοήθησε νὰ μετανοήσουν, νὰ σταματήσουν τὴν ἄγρια ζωὴ ποὺ ζοῦσαν, νὰ μάθουν γράμματα, νὰ ἀγαποῦν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ ὅλοι μαζί οἱ Χριστιανοὶ νὰ συμβιώνουν ἀρμονικά. Τὸ ἔργο τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ ἦταν μεγάλο, γιατί κατάφερε νὰ ἐνώσει τοὺς Ἕλληνες καὶ νὰ τοὺς προετοιμάσει γιὰ τὴ μεγάλη ἐθνικὴ ἐπανάσταση τοῦ 1821, ποὺ ἀπελευθερωθήκαμε ἀπὸ τὴ δυναστεία τῶν Ὀθωμανῶν.

Ο ἐνάρετος αὐτός ἱερομόναχος, δίδα-
σκε πώς οἱ γυναῖκες δέν πρέπει νά
στολίζουν τό κεφάλι τους μέ κο-
σμήματα, ἀλλά νά τό σκεπάζουν μέ μαντήλι.
Τά στολίδια τῆς γυναίκα, ἔλεγε, εἶναι ἡ
ντροπή καί ἡ σεμνότητα. Ἐκείνη, κατακεραύ-
ωνε τούς πλανεμένους ρωμαιοκαθολικούς
πού ἀποκόπηκαν ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλη-
σία μας κι ἔλεγε προφητικά: Τον πάπα νά κα-
ταρᾶσθε γιατί αὐτός θά γίνει ἡ αἰτία πολλῶν
κακῶν. Ἐπίσης τόνιζε, πώς τίς Κυριακές δέν
ἐπιτρέπεται νά ἐργάζεται κανείς, γιατί εἶναι
μέρα πού πρέπει νά ἀσχολούμαστε μόνο μέ
τήν ψυχή μας, νά προσευχόμαστε καί νά κά-
νουμε ἐλεημοσύνες. Μάλιστα, στά Ἰωάννινα,
κατάφερε νά ἀλλάξει τή μέρα πού γινόταν ἡ
ἀγορά καί ἀπό τήν Κυριακή, καθιερώθηκε τό
Σάββατο. Γι' αὐτό, οἱ Ἑβραῖοι πού ζοῦσαν
ἐκεῖ, μίσησαν τόν Ἅγιο, διότι τό Σάββατο γι'
αὐτούς εἶναι ἱερή μέρα καί ἀπό τότε ἔψαχναν
τήν εὐκαιρία νά τόν θανατώσουν. Κάποια γυ-
ναίκα σ' ἓνα χωριό, παράκουσε τά λόγια τοῦ
Ἁγίου καί μία Κυριακή ἔβαλε νά ζυμώσει ψω-
μιά. Ὅμως, τότε, κατά παραχώρηση Θεοῦ, τά
ψωμιά ἔγιναν κόκκινα, σά νά εἶχαν αἷμα. Ἡ
γυναίκα τρόμαξε τόσο πολύ πού μετανόησε
καί ζήτησε συγχώρεση ἀπό τόν ἱερομόναχο.
Ὁ Θεός ἔδωσε στόν Ἅγιο Κοσμᾶ τό διορατι-
κό καί τό προφητικό χάρισμα. Προφήτεψε πά-
ρα πολλά πού θά συμβοῦν στό μέλλον καί,
πραγματικά, τά περισσότερα ἔχουν συμβεῖ.
Εἶναι δηλαδή, προφήτης πού ὑπῆρξε μετά
Χριστόν.

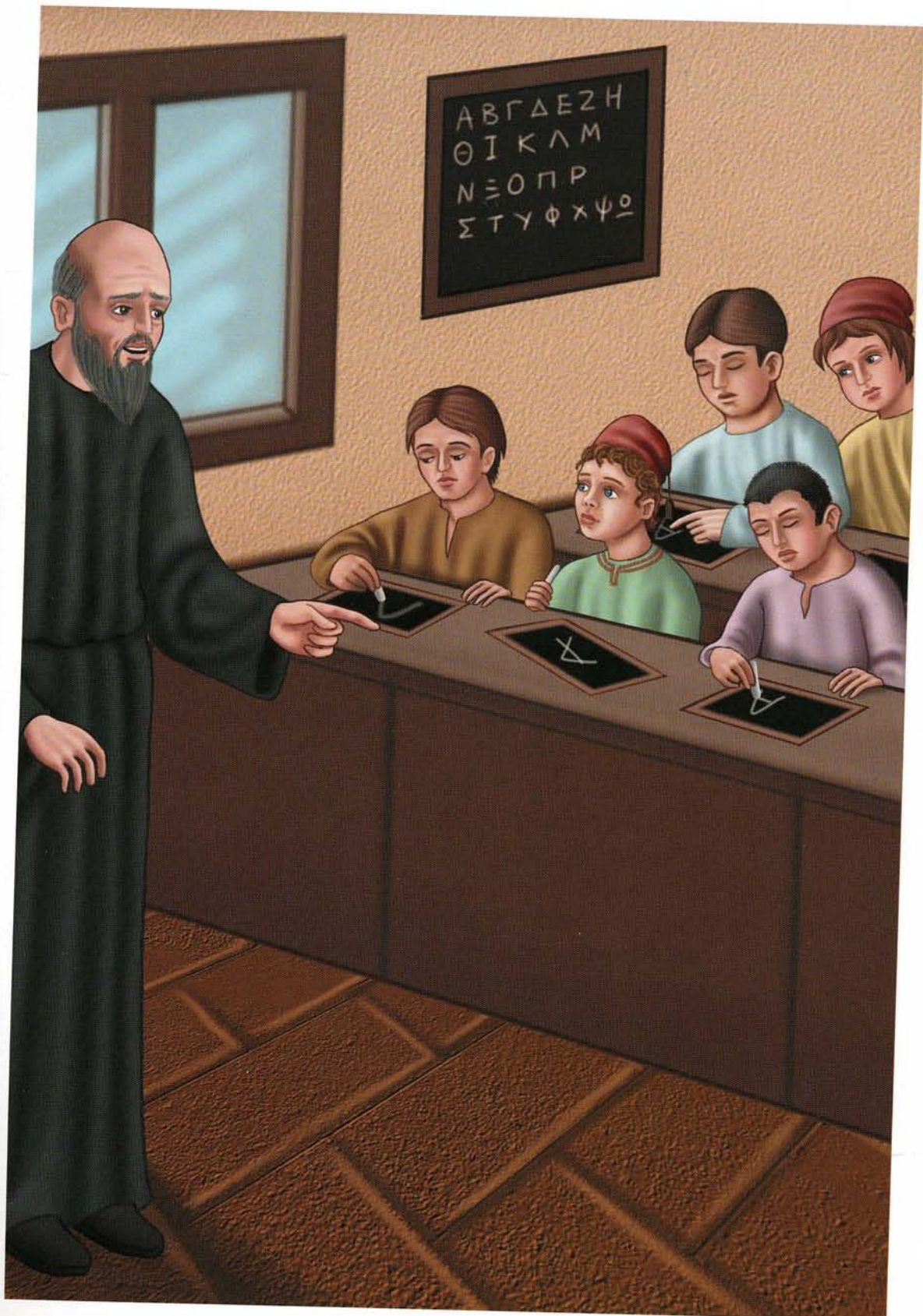

Κάποτε, περνώντας από τή Βόνιτσα, ὁ Ἅγιος εἶδε τά βουνά τοῦ Ἁγίου Ἡλίου, πού φαίνονταν ἀπό τή Λευκάδα.

-Εὐλογημένα νά εἶστε, γιατί πολλές ψυχές θά σώσετε!

Πραγματικά, ἀρκετά χρόνια ἀργότερα, τό 1821, τά γυναικόπαιδα τῆς Αἰτωλοακαρνανίας, κρύφτηκαν σ' ἐκεῖνα τά βουνά καί γλίτωσαν ἀπό τίς σφαγές.

Πάνω ἀπ' ὅλα, ὁ Ἅγιος ἀσκητής ἐπέμενε πώς οἱ Ἕλληνες ἔπρεπε νά μορφωθοῦν καί νά μάθουν γράμματα. Γι' αὐτό, σέ κάθε χωριό πού περιόδευε, ἔχτιζε κι ἀπό ἓνα σχολεῖο καί ἂν δέν ὑπῆρχαν δάσκαλοι, ἔβαζε τούς ἱερεῖς νά διδάσκουν τά παιδιά. Συνολικά, ἔχτισε πάνω ἀπό 1200 σχολεῖα σέ ὅλα τά μέρη πού ταξίδεψε. Συγκεκριμένα εἶχε τή δύναμη τοῦ λόγου κι ἔπειθε τούς Χριστιανούς νά δώσει ὁ καθένας ἀπό τό περίσσειμα ἢ ἀπό τό ὑστέρημά του, γιά νά μαθαίνεται ἡ ἑλληνική γλώσσα. Μετά τά κηρύγματα, λίγο πρὶν νυχτώσει, ἔκανε τό ἱερό εὐχέλαιο καί ἔχριε μέ ἁγιασμένο λάδι ὅλους τούς πιστούς. Ὑστερα, καθώς ἦταν μοναχός, δέν ἀμελοῦσε τίς προσωπικές του προσευχές. Ἔτσι, δέν εἶχε σχεδόν καθόλου χρόνο γιά νά ξεκουραστεῖ κι ἐπιπλέον ἡ τροφή του ἦταν ἐλάχιστη καί πολλές φορές ἀλάδωτη. Ὅπως ἔλεγε, αὐτό πού ἤθελε ὡς ἀνταμοιβή, ἦταν μόνο οἱ ἄνθρωποι νά κάνουν πράξη τά λόγια του καί νά ζοῦν σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Εκτός από τούς Χριστιανούς, αρκετοί Τούρκοι σέβονταν τόν κοσμοκαλόγερο καί μέ πίστη ζητοῦσαν τή συμβουλή του. Ὁ Ἅγιος μιλοῦσε μέ ἀγάπη στούς εὐλαβεῖς Τούρκους καί κάποιες φορές θαυματουργοῦσε καί σ' αὐτούς. Τό 1779, ὅταν περιόδευε στή Βόρεια Ἡπειρο, τόν κυνήγησαν οἱ Ἑβραῖοι γιά νά τόν σκοτώσουν καί καταδιωκόμενος βρέθηκε στό Τεπελένι, ὅπου τόν ἔκρυψε μία γυναίκα στό σπίτι της. Αὐτή ἦταν ἡ μητέρα τοῦ Ἀλή πασά, ἡ Χάμκω, πού ἐκτιμοῦσε τόν Ἅγιο. Ὅταν νύχτωσε καί κάθισαν νά φᾶνε, ἡ Χάμκω πού γνώριζε ὅτι ὁ Κοσμάς ἦταν προφήτης, τόν ρώτησε γιά τόν γιό της κι ἐκεῖνος εἶπε:

-Ὁ γιός σου θά γίνει ἰσχυρός καί ὅλοι γι' αὐτόν θά μιλοῦν!

Ὁ Ἀλή πού ἦταν τότε περίπου 35 ἐτῶν, ἐνθουσιάστηκε μόλις ἄκουσε τά λόγια τοῦ Ἁγίου καί τόν ρώτησε ἂν θά μπορέσει νά κατακτήσει τήν πόλη Μπεράτι.

-Ναί, δική σου θά γίνει αὐτή ἡ περιοχή.

-Τά Ἰωάννινα; Τήν Πρέβεζα; Θά τά πάρω κι αὐτά; Στήν Κωνσταντινούπολη θά φτάσω ποτέ; Ρώτησε πάλι ὁ Ἀλή.

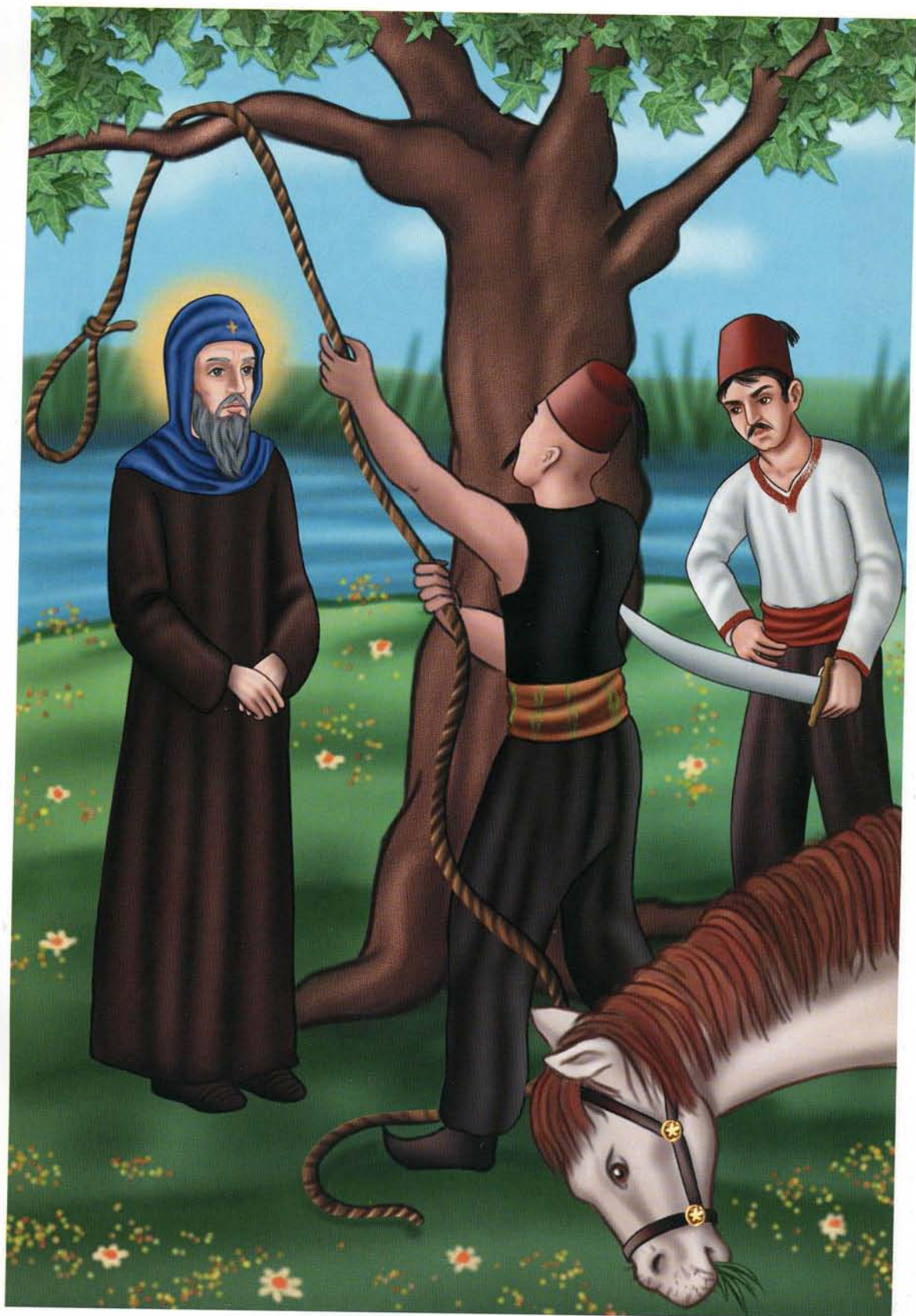
Τότε ὁ Ἅγιος πού εἶχε τό προφητικό χάρισμα ἀπό τό Θεό, ἀπάντησε:

-Ὅλα αὐτά τά μέρη θά τά κατακτήσεις, ὅπως ἐπιθυμεῖς. Ὅσο γιά τήν Πόλη, θά πᾶς κι ἐκεῖ, ἀλλά μέ κόκκινα τά γένια σου...

Ἐξῆς ἀπό χρόνια, οἱ προφητεῖες ἐκπληρώνονταν καί ὁ πασάς θαύμαζε γιά τή διορατικότητα τοῦ Ἁγίου. Ὅμως κάποτε, σέ μία μάχη ὁ Ἀλή σκοτώθηκε καί οἱ Ἀγαρηνοί πῆραν τό κεφάλι του καί τό πῆγαν ματωμένο στό Σουλτάνο, στήν Κωνσταντινούπολη, σύμφωνα μέ τήν προφητεία τοῦ Ἁγίου.

Ο ιεραπόστολος του Χριστού ἔκανε πολύ σημαντικό ἔργο καί διαφωτίζοντας τούς Χριστιανούς μέ τίς ἀλήθειες του Εὐαγγελίου, ἐμπόδιζε τούς ἀντίχριστους Ἑβραίους νά ἐργάζονται ἀνενόχλητα καί νά προετοιμάζουν τίς πλανεμένες ἰδέες καί τά ὑπουλα σχέδιά τους, ἐναντίον τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καί του Ἑλληνικοῦ Γένους. Γι' αὐτό λοιπόν, οἱ ἀσεβεῖς καί ἄπιστοι Ἑβραῖοι, μάζεψαν 25.000 γρόσια, ἓνα πολύ μεγάλο χρηματικό ποσό γιά ἐκεῖνον τόν καιρό καί τά ἔδωσαν στόν Κούρτ πασά πού ἡγεμόνευε σ' ἐκείνη τήν περιοχή, μέ ἀντάλλαγμα νά θανατώσει τόν Ἅγιο Κοσμᾶ. Τότε, λίγο πρὶν φτάσει στό χωριό Ἁγία Τριάδα γιά νά κηρύξει, ὁ κοσμοκαλόγερος μέ λίγους ἀκολουθούς του, πῆγε νά πάρει τήν ἄδεια τοῦ Χότζα, ὅπως συνήθιζε νά κάνει σέ κάθε περιοχή πού ἐπισκεπτόταν, παρ' ὅλο πού εἶχε τήν ἄδεια τοῦ Πατριαρχείου. Ἀλλά ὁ Χότζας τόν περίμενε μέ δεκαπέντε Τούρκους καβαλάρηδες στρατιῶτες καί τοῦ εἶπε πῶς τόν ἤθελε ὁ Κούρτ πασάς. Ἔτσι, συνέλαβαν τούς ἀκόλουθους τοῦ Ἁγίου, ἐνῶ τόν ἴδιον τόν συνόδευσαν οἱ στρατιῶτες. Στό δρόμο ὅμως, ἄλλαξαν πορεία καί τόν ὁδήγησαν μιάμιση ὥρα μακριά σ' ἓνα ἀπόμακρο ποτάμι. Ὁ Ἅγιος κατάλαβε πῶς εἶχαν διαταγή νά τόν σκοτώσουν καί γι' αὐτό τούς παρακάλεσε νά τόν ἀφήσουν λίγο νά προσευχηθεῖ. Κατόπιν, οἱ Τοῦρκοι ἔδεσαν ἓνα σκοινί ἀπό ἓνα δέντρο καί, ἀφοῦ κρέμασαν ἀπό τό λαιμό τόν Ἅγιο Κοσμᾶ, τόν ἔπνιξαν. Ἐπειτα, οἱ ἀσεβεῖς τόν γύμνωσαν καί τόν πέταξαν στό ποτάμι.

Οταν οί Χριστιανοί ἔμαθαν τί ἔγινε, πήγαν μέ βάρκες νά ψάξουν γιά τό λείψανο τοῦ μάρτυρα καί μετά ἀπό τρεῖς ἡμέρες τό βρῆκε ἕνας ἱερέας, νά στέκεται στήν ἐπιφάνεια τοῦ ποταμοῦ. Τότε τό πήρε καί τό πήγε νά τό θάψουν μέ τιμές στό χωριό Κολικόντασι. Μία βδομάδα ἀργότερα, οί ἀκόλουθοι τοῦ Ἁγίου πού ἐλευθερώθηκαν ἀπό τόν Κούρτ πασά, ἔκαναν ἐκταφή γιά νά δοῦν πῶς τόν σκότωσαν οί Ἀγαρηνοί. Τότε εἶδαν τό λείψανό του ἀκέραιο καί εὐωδίαζε μύρο. Μάλιστα, συνέβησαν κι ἄλλα θαύματα μετά τό θάνατο τοῦ Ἁγίου. Ἐνας ἀπό τούς στρατιῶτες, θέλοντας νά εἰρωνευτεῖ τόν ἱερομόναχο Κοσμᾶ, φόρεσε τό ράσο του. Ἀλλά τήν ἴδια στιγμή δαιμονίστηκε καί, ἀφοῦ γυμνώθηκε, ἄρχισε νά τρέχει στούς δρόμους καί νά φωνάζει πῶς αὐτός ἀπαγχόνισε τόν Ἅγιο. Οἱ ἄλλοι στρατιῶτες τόν φυλάκισαν κι ἐκεῖνος πέθανε ἀτιμωτικά. Κάποιοι Χριστιανοί ταξίδεψαν στή Νάξο, γιά ν' ἀναγγείλουν τό θάνατο τοῦ ἀσκητῆ στόν ἀδερφό του καί πήραν μαζί τους λίγα ἀπό τά γένια του, γιά εὐλογία. Ἐκεῖ, ἔτυχε νά βρίσκεται μία γυναίκα μέ ἀνίατη ἀσθένεια, ἡ ὁποία ἀσπάστηκε μέ πίστη τήν εὐλογία αὐτή καί ἀμέσως θεραπεύτηκε. Ἀλλά καί μέχρι σήμερα, ἀμέτρητα εἶναι τά θαύματα τοῦ Ἁγίου στούς πιστούς πού ἐπικαλοῦνται τίς πρεσβεῖες του. Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾶ τή μνήμη τοῦ προφήτου καί ἱεραποστόλου Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, κάθε χρόνο, στίς 24 Αὐγούστου.

